

Észrevételek az ellenjegyzési nyilvántartásról

A T/15371. számú törvényjavaslathoz 12. sorszámon benyújtott nem önálló indítvány 26-27. pontja egészítené ki a törvényjavaslatot az ellenjegyzési nyilvántartásról szóló új szabályokkal.

Eszerint az ellenjegyzési nyilvántartásra a jogügyletek biztonsága növelése érdekében van szükség. E célból a módosítás előírná, hogy az ellenjegyző ügyvéd

- elektronikus úton szerezzen be egy egyedi azonosítót a kamara által működtetett nyilvántartási rendszertől, és azt szerepeltesse az ellenjegyzéssel ellátott okiraton;
- az okiratról készítsen elektronikus lenyomatot, amelyből az okirat tartalmára nem lehet következtetni.

Előírja továbbá, hogy a kamara által működtetett nyilvántartás tartalmazza az ügyvéd, illetve az okirat ellenjegyzés során generált adatait és a lenyomatot.

Az alábbiakban igyekszem áttekinteni, hogy a jogalkotó által deklarált cél legitim-e, és elérhető-e a javaslat szerinti eszközzel.

1. Szükség van-e a jogügyletbiztonság növelésére?

A jogügyletek biztonságát az ügyvédi ellenjegyzés során annak definíciója szerint két, általam tartalminak, illetve alakinak nevezett tényező biztosítja:

- az ügyvéd részéről az arról való meggyőződés, hogy az okiratot aláírók megfelelően igazolták a személyazonosságukat, és az okiratot előttük írták alá;
- az okirat tartalmilag megfelel a felek kinyilvánított akaratának és a jogszabályoknak, ezáltal alkalmas a kívánt joghatás elérésére.

Az okirati ellenjegyzés jelenleg is, és a készülő törvény eredeti változata szerint is egy kétségtelen privilégium: a jogszabály adta felhatalmazásnál fogva az ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott okirat minden más alaki kellék hiányában is teljes bizonyító erejű magánokirat. A jogügylet biztonságát (alaki és tartalmi értelemben) az ügyvéd szavahihetősége, szakmai hitele, anyagi felelőssége kölcsönzi.

2. Alkalmas-e ez a rendszer a jogügyletbiztonság növelésére?

A módosítás szerint az ellenjegyzés során az eljáró ügyvéd kezdeményezésére indul a folyamat az egyedi azonosító kód igénylésével, s kizárólag az ügyvéd által szolgáltatott (vagy a kamara által egyébként is nyilvántartott) adatok rögzítésével zárul. A nyilvántartás ebből következően kizárólag olyan adatokat tartalmaz, amelyek magának az ellenjegyzésnek a során, kizárólag az eljáró ügyvéd befolyása alatt keletkeznek, de nem nyújtanak az ügyvédi tevékenység körén kívül eső biztosítékot arra, hogy az ellenjegyzett okirat megfelel az imént említett alaki és tartalmi kellékeknek. Más szóval, a nyilvántartás adatai kizárólag annak az ügyvédnek az önbevallásán alapulnak, akinek a jogügyletbiztonsági tevékenységét erősíteni lenne hivatott. A jogügyletbiztonság további növelését véleményem szerint egy rossz utópiába illő ellenőrzési rendszer tudná csak szavatolni, amely azonban az ügyvédbe vetett közbizalmat alapvetően ásná alá. Tudomásul kellene venni ehelyett, hogy az ügyvédi ellenjegyzés mögé azért állította a jogalkotó a teljes bizonyító erőt, mert a törvény erejével kívánta megtámogatni az ügyvéd szaktudásába és szavahihetőségébe vetett közbizalmat. Ha e közbizalom megrendül, és a jogalkotó ennek élére áll, akkor az ügyvédi tevékenység létjogosultsága válik kétségessé.

Érdemi információs többlet sem nyerhető álláspontom szerint a nyilvántartásból, ugyanis:

- a közhiteles nyilvántartásokba bekerülő okiratokat e nyilvántartások tartalmazzák;

- a nyilvántartásba be nem kerülő okiratok esetében pedig az, aki az okiratra hivatkozni kíván, minden valószínűséggel rendelkezik belőle egy példánnyal (ha nem, akkor azon a nyilvántartás sem segít, tekintettel arra, hogy abból definíció szerint nem lehet visszakövetkeztetni az okirat tartalmára, de ez az eset egyébként is csak rendkívül távoli összefüggést mutat a jogügyletbiztonság témakörével).

3. Aránytalanul korlátozza-e ez a rendszer az ügyvédek a vállalkozás szabadságában?

Ellentétben azokkal, akik az írógéppel való ügyvédkedést féltik az új rendszertől, e sorok írójának határozott álláspontja, hogy az ügyvédi piacon azoknak van helye, akik alkalmazkodnak a technológia által teremtett új lehetőségekhez, elsősorban azért, mert ügyfeleink érdeke ezt diktálja.

Tekintettel azonban arra, hogy a tervezett rendszer egy illegitim cél érdekében alkalmatlan eszközt kíván alkalmazni, olyan korlátozást állít az ügyvédi működés elé, amely nem kapcsolódik az ügyvédi tevékenység lényegéhez: a szakképzettségen és gyakorlaton alapuló szakszerűséghez, ebből következően szükségtelenül és aránytalanul korlátozza az ügyvédi működést.

2017. június 5.

Dr. Nehéz-Posony Márton
ügyvéd, a BÜK elnökségének tagja